

B-2108002203040001

T. Y. B. Com. (External) Examination

April - 2022

Problems of Indian Economic Development

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 100

સૂચના / Instructions :

(૧)

નીચે દર્શાવેલ નિશાનીવાળી વિગતો ઉત્તરવહી પર અવશ્ય લખવી. Fillup strictly the details of signs on your answer book.	Seat No. :
Name of the Examination :	<input type="text"/>
T. Y. B. Com. (External)	<input type="text"/>
Name of the Subject :	<input type="text"/>
Problems of Indian Economic Development	<input type="text"/>
Subject Code No. :	Section No. (1, 2,.....) : NIL
2 1 0 8 0 0 2 2 0 3 0 4 0 0 0 1	<input type="text"/>
	Student's Signature

(૨) પ્રશ્ન નં. ૧ અને ૮ ફરજિયાત છે.

(૩) પ્રશ્ન નં. ૨ થી ૭ માંથી કોઈ પણ ત્રણ પ્રશ્નોના જવાબ લખો.

(૪) જમણી બાજુના ગુણ પ્રશ્નના સંપૂર્ણ ગુણ દર્શાવે છે.

૧ નીચેના પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ આપો : (ગમે તે દસ)

૨૦

(૧) ભારતમાં કૃષિ ક્ષેત્રે સહકારી સંસ્થાઓની ભૂમિકા જણાવો.

(૨) ગરીબીનો અર્થ સ્પષ્ટ કરો.

(૩) વિશિષ્ટ આર્થિક ઝોન એટલે શું ?

(૪) ૧૯૯૧ની નવી ઔદ્યોગિક નીતિના મુખ્ય ત્રણ પરિબળો કયા છે ?

(૫) ભારતમાં ખેત પેદાશ વેચાણ વ્યવસ્થાનાં લક્ષણો જણાવો.

(૬) નાના પાયાના ઉદ્યોગની વ્યાખ્યા શું છે ?

(૭) ભારતમાં સેવાક્ષેત્રમાં વિદેશી રોકાણની કોઈ પણ ચાર પ્રતિકુળ અસરો જણાવો.

(૮) માનવ વિકાસઆંકમાં સામેલ મુખ્ય ત્રણ ઘટકો કયા છે ?

(૯) કાળાનાણાંની અસરો જણાવો.

(૧૦) આર્થિક સ્વાવલંબન એટલે શું ?

(૧૧) ભારતમાં જાહેર ક્ષેત્રના ઉદ્યોગોની મર્યાદાઓ જણાવો.

(૧૨) ભારતમાં ગરીબી નિયંત્રણના ઉપાયો જણાવો.

- (૧૩) ભારતમાં આયાત-નિકાસ નીતિના હેતુઓ શું છે ?
- (૧૪) વિશ્વ વેપાર સંગઠનની બાહેધરીઓ જણાવો.
- (૧૫) છૂપી બેકારી એટલે શું ?
- (૧૬) કિસાન ક્રેડિટ કાર્ડની કોઈ પણ ચાર વિશિષ્ટતાઓ જણાવો.
- (૧૭) જાતિ વિષયક આંક એટલે શું ?
- (૧૮) ખેડૂતોની દેવાદારીના કારણો જણાવો.
- (૧૯) ભારતની આયાત નીતિનાં લક્ષણો જણાવો.
- (૨૦) વિનિવેશીકરણ એટલે શું ?
- ૨ ભારતમાં નાના પાયાનાં ઉદ્યોગોની સમસ્યાઓ તપાસીને તેના ઉપાયો સમજાવો. ૨૦
- ૩ (અ) ભારતીય આર્થિક આયોજનના હેતુઓ સમજાવો. ૧૦
(બ) વિશ્વ વેપાર સંગઠનથી ભારતને થનાર લાભ-ગેરલાભ સમજાવો. ૧૦
- ૪ આયોજનકાળ દરમિયાન ભારતીય અર્થતંત્રમાં થયેલ ક્ષેત્રીય પરિવર્તનો વિસ્તારથી સમજાવો. ૨૦
- ૫ કૃષિ ધિરાણ પૂરું પાડતી સહકારી સંસ્થાઓની કામગીરીનું સમીક્ષાત્મક મૂલ્યાંકન કરો. ૨૦
- ૬ કાળા નાણાં માટેના કારણો સ્પષ્ટ કરીને તેના ઉપાયો સમજાવો. ૨૦
- ૭ માનવ વિકાસ આંકની ગણતરી ઉદાહરણસહિત વિસ્તારથી સમજાવો. ૨૦
- ૮ ટૂંકનોંધ લખો : (ગમે તે બે) ૨૦
- (૧) નાબાઈ
- (૨) ૧૪મા નાણાપંચની ભલામણો
- (૩) છેલ્લી વિદેશ વેપાર નીતિ
- (૪) સેવાક્ષેત્ર અને ભારત.

ENGLISH VERSION

- Instructions :** (1) Question no. 1 and 8 are compulsory.
(2) Answer any three questions from No. 2 to 7.
(3) Marks to the right indicate full marks for the question.

1 Briefly answer the following questions : (any **ten**) **20**

- (1) State the role of cooperative institutions in agricultural finance.
- (2) State the meaning of poverty.
- (3) What is a special economic zone?
- (4) Which are the three main factors of the new industrial policy of 1991?
- (5) State the characteristics of marketing of agricultural produce in India.
- (6) What is the definition of small scale industry?
- (7) State any four adverse effects of foreign investment in the service sector in India.
- (8) Which are the three components included in the human development index?
- (9) State the effects of black money.
- (10) What is meant by economic self reliance?
- (11) State the limitations of the public sector's industry in India.
- (12) State the measures to control poverty in India.
- (13) What are the objectives of the import-export policy of India?
- (14) State the commitments of the world trade organization.
- (15) What is meant by disguised (hidden) unemployment?
- (16) State any four features of a kisan credit card.
- (17) What is the gender related development index?
- (18) State the causes of farmer's indebtedness.
- (19) State the characteristics of import policy of India.
- (20) What is disinvestment?

- 2 Describe the problems of small scale industry and explain the remedial measures to solve it. **20**
- 3 (a) Explain the objectives of economic planning. **10**
(b) Explain the advantages and disadvantages to India from World Trade Organization. **10**
- 4 Describe the sectoral changes in the Indian economy during planning period. **20**
- 5 Critically evaluate the role of co-operative institutions in the area of agricultural credit in India. **20**
- 6 Describe the causes of black money and explain the remedies of it. **20**
- 7 Explain the Measurement of human development index with the help of example. **20**
- 8 Write Short notes : (any two) **20**
(i) NABARD.
(ii) Recommendations of 14th finance commission.
(iii) Latest foreign trade policy.
(iv) Service sector and India.
-